

בחינת בגרות בספרות

כיתה יא – אולפנת אהבת ישראל

מועד חורף תשפ"ב

שאלון 9181

מבנה השאלון:

פרק א': סיפורת (מעשה חכמים וסיפור קצר) - 25 נקודות

פרק ב': יצירות מאת ש"י עגנון - 35 נקודות

פרק ג': שירה (שירת ימה"ב + שירת ביאליק | השירה העברית במאה ה־20) (20x2) - 40 נקודות

שימי לב:

קראי את השאלות בעיון רב, ועני תשובות מלאות,

אל תשכחי להדגים ולצטט על פי הנדרש ...

בהצלחה גדולה, מאמינה בך!

פרק ראשון — סיפורת (מעשה חכמים וסיפור קצר) (25 נקודות)

עני על שאלה אחת מתוך שלוש.

מעשה חכמים

1. קרא את מעשה החכמים "הלל על גג בית המדרש" שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.
אָמְרוּ עָלָיו עַל הַלֵּל הַזֶּקֶן, שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם הָיָה עוֹשֶׂה וּמַשְׁתַּכֵּר בְּטַרְפְּעִיק.
חָצִיו הָיָה נוֹתֵן לְשׁוֹמֵר בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְחָצִיו לְפִרְנָסָתוֹ וּלְפִרְנָסַת אֲנָשֵׁי בֵיתוֹ.
פַּעַם אַחַת לֹא מָצָא לְהַשְׁתַּכֵּר וְלֹא הִנִּיחוֹ שׁוֹמֵר בֵּית הַמִּדְרָשׁ לְהַכְנִס;
עָלָה וְנִתְּלָה וְיָשָׁב עַל פִּי אֲרֻבָּה, כְּדִי שִׁישְׁמַע דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים מִפִּי שְׁמַעְיָה וְאַבְטָלְיוֹן.
אָמְרוּ: אוֹתוֹ הַיּוֹם עָרַב שָׁבַת הָיָה, וְתִקּוּפַת טִבַּת הָיְתָה, וְיָרַד עָלָיו שָׁלֵג מִן הַשָּׁמַיִם.
כְּשֶׁעָלָה עֲמוּד הַשָּׁחַר אָמַר לוֹ שְׁמַעְיָה לְאַבְטָלְיוֹן:
אַבְטָלְיוֹן אָחִי, בְּכָל יוֹם הַבַּיִת מֵאִיר וְהַיּוֹם אֶפְלָא, שְׁמָא יוֹם מַעֲנָן הוּא?
הִצִּיצוּ עֵינֵיהֶן וְרָאוּ דְמוּת אָדָם בְּאֲרֻבָּה.
עָלוּ וּמָצְאוּ עָלָיו רוֹם שְׁלֹשׁ אֲמוֹת שָׁלֵג.
פָּרְקוּהוּ וְהִרְחִיצוּהוּ וְסָכוּהוּ וְהוֹשִׁיבוּהוּ כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה.
אָמְרוּ: רָאוּי זֶה לְחַלֵּל עָלָיו אֶת הַשָּׁבַת.

חזרה, מוטיב, סמל, ניגוד וריבוי פעלים הם אמצעים ספרותיים המצויים במעשה החכמים הנלמד.

בחר בשלושה מתוך האמצעים הספרותיים שלפניך, ציין והדגם כיצד הם באים לידי ביטוי במעשה החכמים שלמדת ומהי תרומתם להבנת היצירה.

סיפור קצר

2. כינורו של רוטשילד/ אנטון צ'כוב

הדמות המרכזית בסיפורים קצרים רבים חווה תהליך שמוביל אותה לתובנה חדשה בנוגע לחייה.
הציגי את התובנה של הדמות המרכזית בסיפור הקצר "כינורו של רוטשילד" שלמדת, והסבירי מה הוביל לתובנה זו. בנוסף, כתבי מהו הרגש שעוררה בדך הדמות המרכזית והאם הזדהית איתה.

3. כינורו של רוטשילד/ אנטון צ'כוב

הסביבה החברתית והעולם הפנימי של דמויות ביצירות ספרות רבות הם גורמים המשפיעים על התנהגותן (על מה שהן עושות ועל מה שאינן עושות).

איזה מן הגורמים האלה משפיע על ההתנהגות של הדמות המרכזית בסיפור עברי קצר שלמדת? הסבר והדגם את דבריך.

פרק שני — יצירות מאת עגנון ודרמה (35 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 4-6.

4. תהילה/ ש"י עגנון

לפניך דיאלוג בין המספר לרבנית. קרא אותו, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.
אמרתי, כשרואין את תילי דומה כאילו לא ראתה שעה קשה מימיה. לגלגה עלי הרבנית ואמרה, אתה אומר שלא ראתה שעה קשה מימיה ואני אומרת שלא ראתה שעה טובה מימיה. אפילו את שונאי איני מברכת בן סורים שנתייסרה בהם תילי.

- א. הסבר מה הם הייסורים הנרמזים בדבריה של הרבנית. בהסברך הבא שלוש דוגמאות מן הנובלה. (25 נקודות)
ב. על פי הנובלה, האם תהילה חושבת כי אכן "לא ראתה שעה טובה מימיה"? נמק והדגם את דבריך. (10 נקודות)

5. תהילה/ ש"י עגנון

מהנובלה "תהילה" ניתן ללמוד על היבטים שונים בדמותה של תהילה. מצד אחד, על דמותה "הציבורית" ומצד שני על אישיותה הפרטית, חייה האישיים והמשפחתיים.

א. בחר בשני קטעים מתוך הסיפור :

אחד, המתאר את דמותה, כפי שנראית מחוץ לביתה, והשני, המתאר את חייה האישיים.

תאר כל אחד מהם והסבר מה ניתן ללמוד מכל אחד מהם על דמותה של תהילה.

ב. לאיזה צד בדמותה "התחברת" יותר ? נמק את תשובתך.

פרק שלישי - שירה (שירת ימה"ב+ שירת ביאליק | השירה העברית במאה ה-20) 40 נקודות

עני על שאלה אחת מתוך שאלות 7-8.

6. שירת ימי ביניים

שחי לאל/ רשב"ג

שחי לאל, יחידה החכמה / ורוצי לעבד אותי באימה,
לעולמך פני לילך ויוםך / ולמה תרדפי הכל ולמה?
משולה את בחיתך לאל חי / אשר נעלם כמו את נעלמה.
הלא אם יוצרך טהור ונקי / דעי, כי כן טהורה את ותמה.
חסין ישא שחקים על זרעו / כמו תשאי גויה נאלמה.
זמירות קדמי, נפשי, לצורך / אשר לא שם דמותך באדמה.
קרבי, ברכו תמיד לצורךם / אשר לשמו תהלל כל נשמה.

בפיוט "שחי לאל" מתוארת בלשון ציורית הקבלה בין הנשמה לאל.
הסבר והדגם קביעה זו באמצעות שלוש דוגמאות ותאר והסבר את מסקנת הדובר -השר מתוך ההקבלה

7. שירת ימי ביניים

הבא מבול/ רבי יהודה הלוי

הבא מבול ושם תכל חרבה? / ואין לראות פני ארץ חרבה,
ואין אדם ואין חיה ואין עוף- / הסף הכל ושכבו מעצבה?
ובראות הר ושוהה לי מנוחה, / וארץ הערבה לי ערבה.
ואשגיח לכל עבר- ואין כל, /אבל מים ושמים ותבה,
ולותן בהרתיחו מצולה, / ואחשב כי תהום יחשב לשיבה.
ולב הים יכחש באניה, / כאלו היא ביד הים גנבה!
וים יזעף - ונפשי תעלז, כי / אלי מקדש אלהיה קרבה.

בשיר באים לידי ביטוי רגשות שונים של הדובר. הסבר מהם. בתשובתך ציין והסבר שני אמצעים ספרותיים שבאמצעותם מביע הדובר בשיר את רגשותיו (אמצעי ספרותי אחד לכל רגש).

1. הכניסיני תחת כנפך / ח"נ ביאליק

הכניסיני תחת כנפך,
נהיי לי אם ואחות,
ויהי חיקך מקלט ראשי,
קר-תפלותי הנדחות.

ובעת רחמים, בין-השמשות,
שחי ואגל לך סוד יסורי:
אומרים, יש בעולם נעורים –
היכן נעורי?

ועוד רז אחד לך אתנדה:
נפשי נשרפה בלהבה;
אומרים, אהבה יש בעולם –
מה-זאת אהבה?

הכוכבים רמו אותי,
הנה חלום – אך גם הוא עבר;
עתה אין לי כלום בעולם –
אין לי דבר.

הכניסיני תחת כנפך,
נהיי לי אם ואחות,
ויהי חיקך מקלט ראשי,
קר-תפלותי הנדחות

על פי השיר כולו, תארי את המצב הרגשי של הדובר, והסבירי שתיים מדרכי העיצוב שבאמצעותן הוא מבטא את מצבו.

9. שירים בימי השואה

היער השחור/ לאן נעלמו הילדים - אסתר אטינגר

היער השחור הוא זרק
עציו זקופים, ישרים כסרגלים
חפים מרבב.
לעתים אפֿשר לשמע אותם מרננים.

היער השחור הוא זרק מבחוץ
ושחור מבפנים.
מרבֿה קסמים,
פרות אֶדֶמים, פטריות,
אגדות, נמדים, מכשפות, פיות.
ילד וילדה תועים בתוכו.

היער השחור מסתיר
יותר ממה שהיא מגלה,
הן זה טיבו של יער,
מכסה לרעים ולטובים
והיא תהלתו –
ילד וילדה תועים בתוכו.

בחלפי על פניו, בין עציו הזקופים, הרמים
המרעישים בנמוס, אני שואלת לאן נעלמו
הילדים
והאם הפכו עורם חיתו יער?
ומי הוא זה שהסתתר בין הענפים
חופר מחלה בינות שרשים ושרכים
אוהז לב מפֿרפר, מקשיב
אל היורים.

א. כיצד מתוארים העצים בשיר? הסבר את התרומה של תיאורים אלה לבניית משמעות השיר. (12 נקודות)

ב. בשירי שואה רבים מתואר זיכרון שואה והתובנה הנלמדת מזכרון זה.

בחרי בשיר שואה נוסף (חזרה לאושביץ/אבנר טריינין). תארי את זיכרון השואה ואת התובנה של הדובר כתוצאה מזכרון זה (8 נקודות)

10. שירי זוגיות
כאשר היית פה/ זלדה

כְּאֶשֶׁר הָיִיתָ פֹּה
וּמִבְטָחַךְ הַחוּם מִגֵּן עָלַי
וּמִחֻשְׁבוֹתֵינוּ נִוְגְעוֹת
פָּתַע
כָּנָף אֶל כָּנָף.

כְּאֶשֶׁר הָיִיתָ עֹמְדִי
בְּתוֹךְ הַדְּבָרִים הַחוֹלְפִים
הָיוּ הַקִּירוֹת בְּנֵי־בֵית קְשִׁישִׁים
שֶׁסָּפְרוּ מַעֲשִׂיֹת עֲתִיקוֹת
בְּעָרֵב
כְּאֶשֶׁר שָׁתִינוּ תָּה.

עֲכָשׁוּ הַקִּירוֹת אֵינָם מַחֲסֵה
הֵם הִסְתַּגְּרוּ בְּשִׁתְּקָנָם
וְלֹא יִשְׁגִּיחוּ בְּנֶפְלִי
עֲכָשׁוּ הַקִּירוֹת סִיד וְמָלֵט
יְסוֹד זָר
חֶמֶד לֹא עוֹנָה בְּמִנּוֹת.

- א. כיצד מעוצב הבית בהווה מול הבית בעבר בשיר "כאשר היית פה"? בססי דבריך. (12 נקודות)
- ב. בחרי בשיר נוסף (נפרדנו כך/לאה גולדברג) העוסק בנושא זוגיות והסברי את תרומתו של אמצעי עיצוב אחד מרכזי המבטא את תחושות המשוררת. (8 נקודות)

בנות יא' יקרות!!!!

לא יאומן!!

סיימנו יחד מסע בין 3 שנים בלימודי ספרות!!

נהנתי מכן בכל רגע ורגע!!!

אתן מדהימות!!!

אתגעגע לשיעורים איתכן....

אוהבת ומייחלת להצלחתכן בה כ ל.... המורה יעל פישל

